

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА”

виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
за пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою дівчи в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що субота 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотіків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

Християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі I душу ми вирвеш: а не возьмеш милості I віри не возьмеш,
бо руске ми серце I віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

З політичної ниви.

(X) Як ми вже свого часу звіщали, обходжено дні уродин цісарських в цілій монархії незвичайно торжественно, а при тім сим разом обходи сі мали ще більшу ціху сердешності і щирості, як перед тим, почавши від передовиць по днівниках аж до цісарських Богослужень по церквах. Більше як перед тим проявляє ся сего року печаливість в цілій монархії о здоровлі підхожого віком володаря, бож нині се річ загально відома і в широких верствах суспільності, що з личністю цісара Франц Йосифа звязана тісно справа съїтового міра і тому з тривогою всі споглядають в цілім съїті на сю, можна на дійтись, ще далеку хвілю, в котрій не стало старенського монарха. Середні бажання з цілого съїта, голosi днівникарства всяких держав, а також щире повітання найновішого почину австро-угорського міністерства заграницьких справ стають певним сего доказом.

Згаданий почин гр. Берхтолдса, щоби довести до обговорення балканської справи поміж європейськими державами, має всякі вигляди здійснення. Се має величезне значення, бо при сій нагоді представники тридіржавного союза засядуть за столом спільно з представниками тридіржавного порозуміння (Росія, Франція і Авглія) і будуть могли обговорити грізне положення на Балкані. Форма вибрана до того гр. Берхтолдса є дуже щаслива, бо она довела до обміну гадок між державами, не вмішуючи ся у внутрішні відносини Туреччини.

В Аустрії висуваються знов наперед важні питання, котрі під час літнього спочинку не дуже були відрочені, і виступають знов в цілою вагою на політичнім видні. Угодові переговори в Чехах розпочато на ново,

а в справі польсько-руських переговорів зробили вже почин презес польського кола др. Лео в день цісарських уродин, а також посол Василько нарадами з бар. Гайнольдом і міністром-предсідником. Днівники подають розмови з різними визначнішими послами, однак днівникарські, ненавистю і клеветами на Русинів переповнені виводи всяких Гавронських, Старжинських, Васильєвських, Новицьких і т. д. не можна вважати доброю пригівкою до польсько-руського порозуміння. З огляdom на державну раду обговорюють днівники потребу фінансової реформи, регуляміну, службової прагматики і т. п., однак з тих голосів днівникарства не можна набрати надії, щоби осіння сесія державної ради була плодовитша, як попередня.

В Угорщині веде ся дальше боротьба між більшістю і опозиційною меншістю. Надії, що правительство і більшість віднесуться ся прихильніше до меншості, розвивав зовсім міністер-предсідник др. Лукач з свою промовою виголосеною недавно. Він не хоче миритися з опозицією і думає так само, як і Тісса, остати на своїм становищі, щоби в осені наконечно згнобити опозицію, але чи се поведе ся єму, се інша справа. Опозиційні посли рішили явити ся в повному числі на осінній сесії делегації у Відні, без огляду на давніші виключення і утрати мандатів. Они сподіваються ся, що мадярські верховладники не будуть мати там так легко до розпорядимости поліції і війска, як в Пешті.

Дивна пригода лучила ся оноді в Угорщині недавно флотному товариству. Се товариство витищило собі ціль пособляти розвиткові спільні флоти воєнної, а до него приступило богато визначних личностей з Угорщини, а се товариство бажало також прієднати в члени велике число т. зв. шайкашів. Одушевлені воєнною флотою шайкаши

Січи, парубки і дівчата, „куренями“, на спільні вправи і забаву. Сіх коло 400 разом. Крім них є тисячка інших людей, видців. Грає сільська оркестра з Гинович, не так гармонійно, як гучно, — бо оркестра не повна; чотирох членів є взяли до війска, один хорій, а двох поїхало до Америки. Чути тілько дуже грімко найбільші труби і бубон і розвідні чінелі; флейтисті ніяк не в силі їх перемогти. А весі — самі марші і грачеви, що при будні стоять, очевидно здається, що він найважніші звіжі. Широкими ярами стелить ся легенка мрака, бо перепав маленький дощик; повітре пахне осенію, по полях ходить уже осінній смуток.

Полевою чорною дорогою, поритою від води, входимо на горб під ліс на спадисту толоку, на котрій тут і там ростуть поодинокі дуби. Широко тут є і вільно, змістило ся більше кілька десятків тисяч народу. Нагадую собі, що у старину було так само: ігрища „по між селами“, місця, де збиралося наші давні предки на свої обряди і забави. Тепер на сій толоці не мак цвіте, як давно співалося, се Січовики і Січовиці вправляються. Здалека червоніють стіжковаті дна „козацьких“ шапок і широкі ленти; тут і інших красок богато: синькові ленти, сині і червоні спідниці дівчат, білі і жовті хустки, бурі заортки людей, білі запаски, всякі вишиваці і мережки, чорні бліскучі чоботи, — одним словом різних красок повно, але понад всі вибиваються ся червона і синя краска, бо богато дівчат в однакових синіх спідницях з червоними лентами. Приємно для ока.

Се із кількох сусідніх сіл поприходили

також у козацьких шапках. Се підростаючі Січовики. Всі вдоволені.

Дивлю ся на стару бабусю, що має голову перевязану мабуть після давніх турецьких мод (одна хустка поверх голови, а друга підборуда на верх першої хустки), — підперла щоку кулаком і усміхася. Може там між четама в єї донька... Так само інші дивляться з цікавостю і вітхію на забаву. Що ж не кажи, все таки ся забава красна, ніж колись танець у коршмі при горівці. Є і тут „турнок“ — пиво, та відбит невеликий, мицнуло ся на таку велику громаду всіх дві чвертівки і скількоєдно там фляшок пива, найбільше продано булок, дещо ковбаси (все зі своєї крамниці в Урмані) — з такого бенкету, вся громада твереза, сталої фігури давніго пейзажного арендатора між людьми не видно. Приємно робить ся на душі, коли на все дивитися ся.

Починає сівати селянський мішаний хор, вивчений урманським парохом. Співають „Вечерніці“ Ніщинського і інші лісів. Відідох, хор зісіваний, розвуміє вже, що не в крику вся краса і сила, співає „по хотам“, голosi чисті. Приходить мені на думку, що пора би вже вернути народові его власне добро, — пісні, але в чудовій Лисенковій гармонізації, вже би молоді люди її переняли. Так, тільки до всіго треба людей і ще раз людей до науки і проводу. Нарід прийме і спів і музику радо, так як приняв ідею сокільську, але хтось повинен его навчити...

Потім деякі вправи, забави з лентами, вежі і т. п. — звичайний репертуар гімнастичних товариств. Все виконане доволі точно і гладко і з вдоволенем у самих руховиків і

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских съяті о 5 год. по полуночі. — Редакція адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельового ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише а попередні засторогу.

Рекламації лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймаються ся по цій 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Події і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Др. Олександр Кулаковський.

Письмо з Маріїнського Лазені

(в Маріївада).

(Дальше).

IV

Аси згадану в горі недостачу українських часописів усунуті, зібрали ся ми Українці подібно і тут в гурток, до якого належали: др. Роман Секела, адвокат з Яворова, его дружина, его мати п. Мелянія і др. Володимир Бачинський зі Львова і я вписав іменем усіх внесок чи бажані відносної книги, аби для наших земляків з Галичини, Буковини і Полісся. Росії передали наші часописи: „Руслана“, „Діло“, „Нову Буковину“, „Літер. Наук. Вістник“ і „Ukrainische Rundschau“. Те бажане, одвітно основане підписані ми всі та ждемо від міскої ради рішення. На те звертаю увагу заїжджих тут Українців, аби прилучалися до того нашого внеска і ждали тої книги „Buch der Wünsche“ та повтаряли наше бажане аж до осені дожданої цілі...

Жите і рух по улицях, парках і променадах великий, особливо на головній величавій улиці „Kaiserstrasse“, що тягне ся здовж міста, аж під горбом поперек запирає єї чудова палац Grand Hotel Ott, положена в чотирокутнику площи Франца Йосифа, де красують ся прегарні цвітні килими у велими мальовничі зразки. На Kaiserstrasse триває дуже оживленій рух досить пізно у ніч. При яркім електричнім світлі променують Маріїнські, що не потребують на другий день зрана спішити до кернички, до пізньої доби і гутувати собі весело.

А вже найбільший рух і здвиг усіх кураторів і гостей в ту пору, як пе ся водиці при крестній і Фердинандовій криниці від 5 зрана до 9., опіля в полуночі і вечер в

кадесять корон доходу, з чого 20 К піде на заплату музики.. скромні доходи і видатки, а забава „широко“ — що найменше в такій широкій і добре провітрений салі під голим небом, які і пани не мають на своїй балі.

Уже повечеріло. Пора до дому. Поодинокі курені розходяться полями і лісами до своїх сіл. Урманський вертає парами з музицю на перед. Та грає знову не так звучно, як гучно. За нею „мас“ малинової краски пралор — тепер зовсім темний у вечірнім сумраці. Потім співають маршових пісень. За походом кілька возів з гістами, столами, лавками і т. п. День минув, пора йти спати.

Ranem et circenses! — кричали колись римські пролетарі. Дай попоїсти, а потім забавимо ся! Старе, як съйт, помічено, одвакове і в „німой“ худобини і в розумної людини. Про хліб уже й самі селяни дбають і кажуть, що, загалом взявшись, часи тепер не гірші, як колись, а хто знає, чи не ліпші, — очевидно тому, що самі прийшли хоч по трохи до розуму. А от забаву треба їм придумати й зорганізувати так само, як би і яку торговельну спілку. І се, неменше патріотично діло, як яка свинська спілка (до чого вже в нас патріотизму не притулюють!), бо парід хоче і любить бавити ся ще більше, як інтересція. Се не пустяки, коли забава впливава на тіло і душу чоловіка, і такий винаходець, (коли він сам передовсім найшов ся), который би придумував ріжні розумні і корисні забави для селян, мав би велику заслугу не лише перед людьми, але й перед Богом.

Я на сій забаві був, пива не пив, ковбаси не їв, але вам розповів, як сам розумів. Panem et circenses! — кричали колись римські пролетарі. Дай попоїсти, а потім забавимо ся! Старе, як съйт, помічено, одвакове і в „німой“ худобини і в розумної людини. Про хліб уже й самі селяни дбають і кажуть, що, загалом взявшись, часи тепер не гірші, як колись, а хто знає, чи не ліпші, — очевидно тому, що самі прийшли хоч по трохи до розуму. А от забаву треба їм придумати й зорганізувати так само, як би і яку торговельну спілку. І се, неменше патріотично діло, як яка свинська спілка (до чого вже в нас патріотизму не притулюють!), бо парід хоче і любить бавити ся ще більше, як інтересція. Се не пустяки, коли забава впливава на тіло і душу чоловіка, і такий винаходець, (коли він сам передовсім найшов ся), который би придумував ріжні розумні і корисні забави для селян, мав би велику заслугу не лише перед людьми, але й перед Богом.

Я на сій забаві був, пива не пив, ковбаси не їв, але вам розповів, як сам розумів.

M.

